

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Kovács, Barborják és Társai Ügyvédi Iroda (... , ügyintéző: dr. Barborják Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd (...) által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5., Hivatkozási szám: ...) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében, melybe az alperes pernyertessége érdekében a dr. Kiss Elemér ügyvéd (...) által képviselt Alperesi beavatkozó (alperesi beavatkozó címe) beavatkozott, a Fővárosi Bíróság 2007. évi október hó 17. napján kelt 7.K.31.677/2005/14. számú ítélete ellen a felperes által 15. és 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2008. évi január hó 23. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek és az alperesi beavatkozónak külön - külön 15.000 (azaz tizenötezer) - 15.000 (azaz tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperesi beavatkozó főtevékenysége a M. K. nyomtatott és elektronikus formában történő kiadása. A beavatkozó állami feladatok ellátásával kapcsolatos jogi helyzetét - a korábbi szabályozás szerint - a Miniszterelnöki Hivatalról szóló 148/2002. (VII.1.) Korm. rendelet rendezte. E rendelet alapján a Miniszterelnöki

Hivatal feladata - többek között - a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 57.§-ának (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság hivatalos lapjának, a M. K.-nek a kiadása és terjesztése. E feladatát a Miniszterelnöki Hivatal a beavatkozó útján, annak közvetlen irányításával látja el. A beavatkozó az éventenként nyomtatott formában megjelenő ...Gyűjteményének, az évente, nyomtatott formában megjelenő „... Gyűjteményének”, valamint az elektronikus jogszabály-gyűjteménynek a kiadója is.

A beavatkozó elektronikus jogszabály-gyűjteményén kívül további négy vállalkozás is forgalmaz elektronikus jogszabály-gyűjteményeket, ezek hasonló funkciót töltenek be és hasonló fogyasztói igényeket elégítenek ki azzal, hogy ugyanazon hatályos magyar jogszabályokat tartalmazzák, de feldolgozási módjuk, megjelenítési formájuk, felhasználási lehetőségeik különbözőek.

A beavatkozó honlapján 2004. évben jelentette azt a tájékoztatást, hogy nincs olyan üzleti partnere, akinek szerződéses keretek között átadná a M. K.-ben közzétett jogszabályok hivatalos szöveganyagát. A beavatkozó elzárkózott attól is, hogy a felperessel és más, elektronikus jogszabálygyűjteményt kiadó vállalkozással szerződést kössön ezen adatbázis átadására.

A felperes az alperesnél 2004. év augusztusában eljárást kezdeményezett a beavatkozóval szemben, gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt. Állította, hogy a beavatkozó a hivatalos közlönykiadás piacán jogszabályi kizárólagosságon alapuló gazdasági erőfölényes helyzetét kihasználva, a kapcsolódó elektronikus jogszabálygyűjtemények piacán versenytársaihoz képest indokolatlan erőfölényre tesz szert azzal, hogy az általa kizárólagosan birtokolt hivatalos jogszabályszövegek adatbázisát („elektronikus tőpéldányt”) a versenytársainak nem adja át, attól elzárkózik.

Az alperes 2004. évi október hó 6. napján a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21.§-ába ütköző magatartás vizsgálatára eljárást indított, amelyet a 2005. évi március hó 5. napján kelt határozatával azzal szüntetett meg, hogy a beavatkozó kifogásolt magatartása alkalmatlan a Tpv. 21.§-ába ütköző visszaélés megvalósítására. Álláspontja szerint a panaszolt magatartása az érintett piacon számottevő mértékben nem korlátozza a versenytársak termékeinek forgalmát, mert az elektronikus jogszabálygyűjteményeket forgalmazó vállalkozások bármelyike számára elérhető a M. K., továbbá az Országgyűlés honlapjáról letölthető a jogszabályok hivatalos szövege, így a hivatalosnak tekinthető adatbázissal rendelkezés számottevő időelőnyt nem nyújt az eljárás alá vont számára.

A felperes a határozattal szemben keresetet terjesztett elő, melyben elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a beavatkozó visszaélt erőfölényes helyzetével, amikor az elektronikus jogszabálygyűjtemények piacán működő versenytársai részére nem bocsátotta rendelkezésre a hivatalos közlönyök ún. „elektronikus tőpéldányát”; továbbá amikor elzárkózásának hangot adott és magát az érintett

piacon egyetlen hivatalos forrásként tüntette fel. Kérte a beavatkozó kötelezését e magatartás abbahagyására, a „tőpéldányok” (ellenérték nélküli vagy annak fejében történő) átadására. Másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését indítványozta. Álláspontja szerint a beavatkozó a hivatalos közlönykiadás piacán fennálló monopolhelyzetét emeli át az érintett versenypiacra, lehetőségeit pedig az adatbázisa frissítésének gyorsaságával és pontosságával - mint versenyelőnyt teremtő helyzettel - használja ki. Ezzel egyenlőtlen piaci helyzetet teremt a többi vállalkozás számára, akiknek jelentős utánajárást igényel, illetőleg idővesztést és költségtöbbletet okoz a hivatalos szöveg bedolgozása saját adatbázisába, amely megakadályozza, hogy a szolgáltatás minőségében jöjjön létre verseny. Úgy vélte, hogy a beavatkozónak minden piaci szereplő számára hozzáférhetővé kellene tennie a M. K.-k elektronikusan rögzített szövegét (azaz „elektronikus tőpéldányát”), mert az alapvető erőforrás az elektronikus jogszabálygyűjtemények piacán való részvételhez. A felperes az „elektronikus tőpéldány” alatt a M. K. előállítási folyamatában az adott számnak a tördelőszoftverrel előállt utolsó verzióját, a nyomdába küldendő M. K. tördelőszoftverrel előállt adatállományát, azaz olyan számítógépes, nem képi, más alkalmazásokba konvertálható adatállományát értette, aminek alapján a nyomda a M. K. adott számát elkészíti (nyomtatja). Álláspontja szerint az alperesi határozat a Tptv. 21.§-át, annak is különösen c) és j) pontját sérti. Jogi álláspontjának alátámasztásaként európai uniós versenyszabályokra utalt és állította, hogy a határozat nemcsak a Tptv., de a vonatkozó bizottsági, európai bírósági és kiemelt uniós tagállami versenyhatósági gyakorlattal is ellentétes.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta hivatkozva arra, hogy a hazai szabályozás nem rendezi a hivatalos jogszabályok elektronikus tőpéldányainak üzleti célú felhasználását, így a beavatkozó üzleti megfontolású döntésének tárgya lehet, hogy átengedi versenytársainak azokat, vagy sem; ha igen, mennyiért. Határozati megállapításait arra figyelemmel tartotta fenn, hogy az elektronikus jogszabálygyűjteménnyel való rendelkezést a jogszabály rendezi, és a versenytársak számára adott a lehetőség saját adatbázisaik más úton történő frissítésére. A tőpéldány nem nélkülözhetetlen eszköze a tevékenység folytatásának, továbbá a hivatalos adatbázishoz való hozzáférés jelentős időelőnyt sem biztosít a beavatkozó számára, és a versenytársak termékeinek forgalmát számottevően az érintett piacon nem is korlátozza. Ezért a jogsértést megállapítására lehetőséget nem látott.

A beavatkozó az alpereshez csatlakozva a kereset elutasítását kérte és rámutatott arra, hogy az érintett piacon a gazdasági erőfölénye sem állapítható meg, melyre figyelemmel a Tptv. 21.§-a szerinti jogsértés elkövetése alappal kétségbe vonható. Meglátása az volt, hogy a felperes kereseti kérelmének jogalapja hiányzik és jogszerűen nem kötelezhető munkájának ingyenes átengedésére. Hivatkozott továbbá arra, hogy 2006. évi január hó 1. napjától jogszabály rendezi a M. K. nyomtatott változatának és az elektronikus adatbázis kimásolásának szabályait.

Vitatta a felperes által hivatkozott jogesetek perbeli üggyel való összefüggését, az elektronikus tőpéldány felperesi (fogalom)meghatározását.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának (1) bekezdése alapján. A felperes keresetösségi jogát az elsőfokú bíróság elismerte és elfogadta azt a felperesi álláspontot, hogy a beavatkozó az „elektronikus tőpéldányok” kizárólagos birtoklásával igyekezett a hivatalos közlönyök piacán meglévő erőfölényét átemelni az elektronikus jogszabálygyűjtemények piacára (mint másodlagos piacra). Az erőfölény átjátszásának eszközeként vizsgálta a szerződéskötéstől való beavatkozási elzárkózás jogszerűségét. Kétségbe vonta a szerkesztett jogszabálygyűjtemények és az elektronikus tőpéldányon alapuló szerkesztett elektronikus jogszabálygyűjtemények piacának elkülönülését. A per fő kérdésének tekintette, hogy nélkülözhetetlen termék-e az érintett piacon az elektronikus tőpéldány. A felperes által hivatkozott és a perhez tartozó releváns közösségi jogeseteket részletesen elemezve behatárolta a „nélkülözhetetlen eszköz” fogalmát, majd ez alapján arra a következtetésre jutott, hogy az elektronikus tőpéldány nem minősül annak, mert a másodlagos piacon hatásos verseny van, a nevezett termék kellően helyettesíthető, nem vitatható az eszköz (termék) duplikálhatósága, az az új termék gyártásához nem elengedhetetlen. A felperesnek sem a közösségi esetjogi, sem a bizottsági hivatkozásait nem tartotta a kereseti kérelmet alátámasztónak.

A felperes az ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő, melynek késedelmessége miatt igazolási kérelemmel élt. A Legfelsőbb Bíróság ... számú végzésével megváltoztatta a Fővárosi Ítélet tábla ... számú elutasító végzését, az igazolási kérelemnek helyt adott, hatályon kívül helyezte a fellebbezést elutasító rendelkezést és a másodfokú bíróságot a fellebbezés érdemi elbírálására utasította.

A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és kereseti kérelmének elfogadását kérte. Állította, hogy a közlönyszövegek elektronikus tőpéldánya nélkülözhetetlen eszköz a nem-szerkesztett (tehát a közlönyszövegekkel megegyező tartalmú) jogszabálygyűjtemények elkülönült piacára történő belépéshez, míg a hivatalos adatbázisra történő kizárólagos hivatkozás is versenyelőnyt teremt. Állította, hogy az alperesi beavatkozó magatartása révén az érintett piac melletti szomszédos piacon működő más vállalkozások indokolatlan versenyhátrányba kerülnek.

Fellebbezése kiegészítésében a felperes hangsúlyozta, hogy a beavatkozó monopóliumával versenyelőnyre kíván szert tenni a versengő piacon, továbbá lehetetlenné teszi, hogy mások mellett ő is teljes körű jogszabálygyűjteményt jelentessen meg. Érvelését a kizárólag CD lemezen megjelenő és más módon be nem szerezhető jogszabályokra utalással kívánta alátámasztani.

A felperes a másodfokú tárgyaláson pontosított, kiegészített nyilatkozatában a hivatalos szerkesztett elektronikus jogszabálygyűjtemények és a nem hivatalos szerkesztett elektronikus jogszabálygyűjtemények piacát határolta el, és az elektronikus tőpéldány fogalmát azonosította a M. K.-ben megjelenő joganyaggal

szövegszerűen teljes mértékben megegyező elektronikus fájlal, amely a jogalkotás folyamatában keletkezik, és amely alapján a beavatkozó a M. K.-t megjelenteti. Azt nem vitatta, hogy a 148/2002. (VII.1.) Korm. rendelet 11.§-ának (2) bekezdése az (1) bekezdés szerinti hivatalos kiadással azonos megítélést ír elő.

Az alperes és a beavatkozó fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A beavatkozó elfogadta és megfelelőnek találta az elsőfokú bíróság piac-meghatározását és a közösségi jogesetek elemzését. A felperesi fellebbezés kiegészítésében hivatkozott, CD lemezen megjelenő szabályok tekintetében hangsúlyozta, hogy azok nem jogszabályok. Ismételten rámutatott arra, hogy a közlönykiadás piacára való belépés korlátját jogszabály teremtette meg. Észrevételezte, hogy a felperes módosított kérelme is teljesíthetetlen.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi határozat bírósági felülvizsgálata során a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között eljárva a tényállást megfelelően állapította meg, az abból levont - keresetet elutasító - jogi következtetése pedig helytálló volt.

Rámutat a másodfokú bíróság arra, hogy a Pp. 247.§-ának (1) bekezdése a másodfokú eljárásban tiltja a kereset megváltoztatását, márpedig a felperes másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata a közigazgatási és elsőfokú eljárásban tett nyilatkozataitól eltérően jelölte meg a vitatott beavatkozó magatartással érintett piacokat, hiányolva azok tényfeltárási elemzését. A keresetváltoztatás tilalma miatt a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta a hivatalos és a nem hivatalos szerkesztett elektronikus jogszabálygyűjtemények piacát, nem értékelhette ezen a beavatkozó magatartás jogszerűségét. Mivel a felperes a határozati és ítéleti piacmeghatározással kapcsolatosan nem terjesztett elő fellebbezési kérelmet, a piacmeghatározás felülvizsgálatára sem volt mód a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján.

A piacmeghatározás körébe eső felperesi módosított és pontosított fellebbezési kérelem nemcsak azért volt elbírálhatatlan, mert ütközött a Pp. 247.§-ának (1) bekezdésébe, hanem azért is, mert következetlen, értelmezhetetlen volt és olyan további kérdéseket hagyott megválaszolatlanul, mint perindítási, keresetindítási jogosultság, keresetőségi jog, versenytársi pozíció, jogszabályi monopólium, termék (vég- és melléktermék), stb..

A másodfokú bíróság a felperes versenyhatósági és kereseti kérelmének pontosítása körében vizsgálta, hogy a felperes mit értett az „elektronikus tőpéldány” fogalmán. A felperes nyilatkozatára figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy nélkülözhetetlen eszközként a felperes nem a nyomdaiparban a nyomtatáshoz használt estköz (mint „elektronikus tőpéldány”) kiadását, hanem a hivatalos (papír alapú) közlönykiadáshoz szükséges, a jogalkotási folyamat részét

képező, annak eredményeként létrejövő, önálló termékformát nem öltő, a M. K.-ben később megjelenő jogi normák fájljainak átadását kérte. A felperes kérelme annak ellenére irányult erre, hogy azt elismerte, hogy a hivatalos (papír alapú) közlönykiadás területén, illetőleg az ezzel egy tekintet alá eső elektronikus adathordozón való jogszabály megjelentetés tekintetében jogszabályi rendelkezés alapján fennálló monopol helyzete van a beavatkozónak (a korábban hatályos 148/2002.(VII.1.) Korm. r.11.§ (1)-(2) bek.).

A peres felek között nem képezte vita tárgyát, hogy a hivatalos közlönykiadás piacán fennálló jogszabályi monopólium versenyjog-sértőnek nem tekinthető. Abban is egyetértettek a felek, hogy a hivatkozott Korm. r. alapján a M. K.-nyel kapcsolatos lapkiadás és lapterjesztés - azaz annak a beavatkozó útján való megjelentetése - egy tekintet alá esik az elektronikus adathordozón való továbbítással, hozzáféréssel. Ebből következik, hogy a hivatalos jogszabályok, -gyűjtemények papír alapú és elektronikus adathordozón (továbbá online rendszeren) való megjelentetése a beavatkozó monopóliuma. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azon adatállomány átadásának megtagadása nem lehet jogsértő piaci magatartás, amely önálló termékformában nem jelenik meg és azon előállítási folyamat része, eszköze, amelyre nézve jogszabály kizárólagos jogokat (monopóliumot) biztosít meghatározott személynek. Ilyen kizárólagossággal védett folyamat/tevékenység vég-, vagy mellékterméke esetében pedig a „nélkülözhetetlen eszköz” jelleg vizsgálata szükséges az elsőfokú bíróság által részletesen bemutatott szempontok alapján.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes jogi érveléssel nem támasztotta alá álláspontját, és nem jelölt meg egyetlen olyan jogszabályi rendelkezést sem, amelynek alapján a jogalkotási folyamat részeként eredményeként előálló, a beavatkozó szellemi termék körébe nem eső, és egyébként meghatározhatatlan tartalmú jogszabálygyűjtemény (a M. K. adott számában megjelenő jogszabályok kihirdetést megelőző) átadását elvárta.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a sikertelenül fellebbező felperest a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése és 83.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes és a beavatkozó másodfokú eljárásban felmerült költségeinek megfizetésére. Mivel a felperes a szükséges mértékű fellebbezési illetéket a tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére lerőta, ezért az erről való rendelkezést a másodfokú bíróság mellőzte.

B u d a p e s t, 2008. évi január hó 23. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet a tanács elnöke, **dr. Fehérné dr. Tóth Kincső** előadó bíró, **dr. Bacsá Andrea** bíró

A kiadmány hiteléül:
bíróági írnok